

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ТЕКСТУ

Аналіз тексту, в процесі якого текст розглядається крізь призму того чи іншого природно-мовного поняття, називається понятійно-спрямованим. Тільки за допомогою такого аналізу можна сформувати уявлення про структуру тексту. Кожен текст, записаний на природній мові можна розбити на типові фрагменти – групи речень, що мають спільне типове значення.

Виділяють три види лінгвістичного аналізу:

- *змістовно-композиційний* – полягає у визначенні основного поняття тексту – його теми, основної ідеї, мікротем, абзаців;
- *стилістичний* – як основне поняття тексту розглядає функціональний стиль, жанрові різновиди та стилістичні ресурси мови;
- *типологічний* – основним поняттям вважається функціонально-змістовний тип мови, або типовий фрагмент тексту.

Лінгвістичний аналіз тексту представляє собою одну із найскладніших методологічних задач, адже текст є засобом передачі складної суми змістів, один із варіантів нескінченної кількості комбінацій в мові. Проте контекст ще не створює текст, він необхідний для підключення мовних механізмів, для актуалізації значень, для запуску процесу референції. Паралельно з актуалізацією понять відбувається процес прагматичного усвідомлення, в результаті якого людина отримує непросту суму пропозицій. Одна з теорій, що трактує онтологічний статус тексту, – це концепція І.Р. Гальперина, за якою текст – це деяке утворення, до якого можна застосувати методи та прийоми граматичних досліджень, метою котрих є виявлення закономірностей, без яких неможливо досягнути природу створення текстових документів в цілому.

Текст – це комплекс взаємопов'язаних одне з одним речень, що володіє певною автономністю по відношенню до аналогічних комплексів, змістовною цінністю, яка забезпечується єдністю комунікативного напрямку. Цілісність тексту перетворює його у систему, в якій елементи залежать і передбачають один від одного. Це проявляється у двох типах явищ: в пронизуючих повторах деяких змістовних одиниць та в опущенні деяких окремих фрагментів тексту, які в ізолюваному реченні були б необхідними, а в цілому тексті можуть бути відновлені з інших речень.